

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

 /Бунчук Б. І./

« 12 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Правові засади медіадіяльності»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Правові засади медіадіяльності” складена відповідно до освітньо-професійної програми „Журналістика та кросмедійність” (спец. 061 „Журналістика”), затвердженої Вченою радою Чернівецького університету (протокол № 8 від 6 травня 2024 року).

Розробники: д.н.с.к., доц. Василик Л.Є.

Викладачі: д.н.с.к., доц. Василик Л.Є.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено на засіданні кафедри журналістики протокол № 1 від 12 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

Василик Л. Є.

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від 12 серпня 2024 року.

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

©Василик Л. Є.,
2024 рік

Мета та завдання навчальної дисципліни: Курс спрямований на вивчення інформаційного законодавства України, що регулює діяльність медіа. Вивчаються закони України, які регулюють доступ до публічної інформації, принципи роботи з різними видами інформації, захист джерел інформації, збереження права на приватність, відповідальність за дифамацію, правила зйомок фізичних осіб, особливості роботи медіа під час виборів, основи мовної політики в інформаційній сфері, регулювання ринку реклами та захист авторських прав. Студенти вивчають правове регулювання друкованих медіа, радіо та телебачення, онлайн-медіа. Знайомляться з кейсами Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ).

У процесі вивчення курсу вони навчаються подавати інформаційні запити, зберігати в таємниці конфіденційність джерела інформації, розрізняти факти та оцінні судження в аспекті звільнення від відповідальності за поширення інформації, дотримуватися поваги до приватного життя, у правовому полі висвітлювати виборчі процеси, аналізувати судові прецеденти, пов'язані з медіа, та надавати їм фахову оцінку.

Пререквізити:

Основи правознавства

Результати навчання:

Навчальна дисципліна «Правові засади медіадіяльності» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей:*

Загальні:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові:

СК06. Здатність до провадження безпечної медіа діяльності.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання:*

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	30	-	30	-	56	4	іспит
Заочна	1	1	4	120	6	-	6	-	104	4	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	л а б	і н д	с. р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Медіаправо. Види інформації та доступ до неї.												
Тема 1.1. Види інформації. ЗУ «Про інформацію».		2	2			4							6
Тема 1.2. Доступ до публічної інформації.		2	2		1	4		1			1		7
Тема 1.3. Відповідальність та звільнення від відповідальності за поширення інформації.		2	2			4							6
Тема 1.4. Державна		2	2			4							6

підтримка медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста.												
Тема 1.5. Захист журналістських джерел.		2	2		1	4		1	1		1	7
Разом за ЗМІ	52	10	10		2	20	37	2	1		2	32
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Медіаправове регулювання інформаційного простору в Україні											
Тема 2.1. Особливості регулювання друкованих видань та інформатив.		2	2			4		1				7
Тема 2.2. Особливості регулювання телерадіомовлення		2	2			4		1				7
Тема 2.3. Суспільне телерадіомовлення.		2	2			3		1				7
Тема 2.4. Регулювання онлайн-медіа.		2	2			3		1				7
Тема 2.5. Дифамація в медіа: поняття, види, правові наслідки		2	2			4			1			8
Тема 2.6. Правові аспекти висвітлення особистого та		2	2			4			1			8

сімейного життя.												
Тема 2.7. Правила проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.		2	2		1	4			1		1	7
Тема 2.8. Реклама й медіа.		2	2		1	4			1		1	7
Тема 2.9. Правове регулювання роботи медіа під час виборів.						3						7
Тема 2.10. Проблема плагіату в медіа та її правове регулювання.		2	2			3			1			7
Разом за ЗМ 2	98	20	20		2	36	83	4	5		2	72
Усього годин	120	30	30		4	56	120	6	6		4	104

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Види інформації. Закон України «Про інформацію». <i>ПЛАН</i> Види інформації. Інформація з обмеженим доступом. Конфіденційна (приватна) інформація. Службова інформація. Органи влади в інформаційній сфері: структура та компетенція. Повноваження Президента та Верховної Ради в інформаційній сфері. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Державний комітет телебачення і радіомовлення. Міністерство культури та інформаційної політики.
1.2.	Доступ журналістів до публічної інформації. <i>ПЛАН</i> ЗУ «Про доступ до публічної інформації». Поняття публічної інформації. Складові інформаційного запиту. Відповідачі на

	запит. Терміни надання інформації. Оскарження ненадання інформації, надання неповної інформації, невчасне надання інформації. Складові інформаційного запиту.
1.3.	Відповідальність та звільнення від відповідальності за поширення інформації. <i>ПЛАН</i> ЗУ «Про таємну інформацію». Таємна інформація. Принцип віднесення інформації до таємної. Яку інформацію не можна засекречувати? Охорона інформації. Наслідки оприлюднення інформації. Відповідальність та звільнення від відповідальності за поширення різних видів інформації.
1.4.	Державна підтримка медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста. <i>ПЛАН</i> ЗУ «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста». Основні напрями і форми державної підтримки медіа. Організація соціального захисту журналістів та особливості трудових відносин.
1.5.	Захист журналістських джерел. <i>ПЛАН</i> Таємниця джерела інформації. Витоки концепції таємниці джерела інформації. Поняття ідентифікації. Законодавче закріплення права на захист джерел в таємниці. Кейси ЄСПЛ.
2.1.	Особливості регулювання друкованих видань та інфоагентств. <i>ПЛАН</i> ЗУ «Про медіа». Як відбувається реєстрація друкованих видань та інфоагентств? Вимоги до друкованих видань: вихідні дані, обов'язкові примірники. Засновник та редакція друкованого видання. Що відбувається, якщо газета не виходить. Роздержавлення друкованої преси. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації»
2.2.	Особливості регулювання телерадіомовлення. <i>ПЛАН</i> ЗУ «Про медіа». Структура українського телебачення і радіомовлення. Види мовників за територіальним критерієм. Початок та припинення мовлення. Редакційний статут. Редакційна рада. Реєстрація продакшн-студій. Нацрада як регулятор аудіовізуальних медіа. Способи регуляції.
2.3.	Суспільне телерадіомовлення. <i>ПЛАН</i> Історія розвитку суспільного мовлення у світі. Законодавче регулювання діяльності суспільного мовлення в Україні. Місія

	<p>та цінності суспільного мовника. Роль суспільного мовлення в Україні. Забезпечення громадян об'єктивною та збалансованою інформацією. Сприяння розвитку громадянського суспільства та демократичних інститутів. Висвітлення культурного розмаїття та сприяння національній ідентичності. Підтримка соціально вразливих груп населення. Сучасні виклики та проблеми суспільного мовлення. Залежність від політичного та економічного впливу. Фінансове забезпечення та шляхи залучення коштів. Конкуренція з боку комерційних медіа. Недостатнє розуміння суспільством ролі та значення суспільного мовлення. Перспективи розвитку суспільного мовлення в Україні. Розвиток цифрових платформ та інтерактивних технологій. Залучення аудиторії до створення та поширення контенту. Посилення громадського контролю за діяльністю суспільного мовника.</p>
2.4.	<p>Регулювання онлайн-медіа. <i>ПЛАН</i> Проблеми та виклики, пов'язані з регулюванням онлайн-медіа: свобода слова, захист авторських прав, боротьба з дезінформацією, захист персональних даних тощо. Огляд законодавчої бази, що регулює діяльність онлайн-медіа в Україні та світі. Законодавче регулювання онлайн-медіа в Україні. Закон України "Про медіа". Повноваження Національної ради з питань телебачення і радіомовлення. Практика застосування законодавства у сфері онлайн-медіа. Міжнародні стандарти та досвід регулювання онлайн-медіа. Міжнародні документи з прав людини, що стосуються свободи слова та доступу до інформації. Досвід регулювання онлайн-медіа в країнах Європейського Союзу, США та інших країнах. Роль міжнародних організацій у розвитку законодавства про онлайн-медіа (ООН, ОБСЄ, Рада Європи тощо). Сучасні тенденції та виклики регулювання онлайн-медіа. Боротьба з дезінформацією та фейковими новинами. Регулювання діяльності соцмереж та платформ обміну контентом. Захист персональних даних користувачів. Розвиток ШІ та його вплив на онлайн-медіа. Перспективи розвитку законодавства про онлайн-медіа в Україні. Необхідність удосконалення законодавства з урахуванням сучасних викликів. Гармонізація українського законодавства з міжнародними стандартами. Забезпечення балансу між свободою слова та іншими правами людини. Роль громадського суспільства у формуванні законодавства про онлайн-медіа.</p>
2.5.	<p>Дифамація в медіа: поняття, види, правові наслідки <i>ПЛАН</i> Поняття дифамації: визначення, ознаки, елементи складу</p>

	<p>правопорушення. Відмінність дифамації від критики, оціночних суджень та сатири. Історичний контекст розвитку законодавства про дифамацію. Види дифамації. Наклеп (Libel) та усне обмовляння (Slander): особливості та відмінності. Дифамація в традиційних медіа (преса, телебачення, радіо). Дифамація в онлайн-медіа та соціальних мережах: специфіка та масштаби поширення. Правове регулювання дифамації в Україні. Конституція України: гарантії свободи слова та захисту честі, гідності та ділової репутації. Цивільний кодекс України: положення про захист особистих немайнових прав. Кримінальний кодекс України: відповідальність за наклеп та образу. Закон України "Про інформацію": принципи діяльності засобів масової інформації. Судова практика у справах про дифамацію. Перевірка інформації та <i>responsabilidad</i> за її поширення. Право на відповідь та спростування недостовірної інформації. Роль саморегулювання медіа та громадського контролю.</p>
2.6.	<p>Правові аспекти висвітлення особистого та сімейного життя. <i>ПЛАН</i> Значення особистого та сімейного життя для людини. Роль медіа у формуванні громадської думки про особисте та сімейне життя. Проблема балансу між свободою слова та правом на приватність. Правове регулювання захисту особистого та сімейного життя. Конституція України: гарантії недоторканності особистого та сімейного життя. Цивільний кодекс України: положення про захист особистих немайнових прав. Закон України "Про інформацію": принципи діяльності засобів масової інформації. Європейська конвенція з прав людини: статті 8 та 10. Міжнародні стандарти захисту приватного життя. Моральні дилеми, що виникають при висвітленні особистого та сімейного життя. Відповідальність журналістів за поширення інформації про особисте та сімейне життя. Практика висвітлення особистого та сімейного життя в медіа. Типові помилки та порушення. Висвітлення особистого життя публічних осіб: межі допустимого. Захист особистого та сімейного життя від неправомірного втручання медіа. Права особи на захист честі, гідності та ділової репутації. Право на спростування недостовірної інформації. Звернення до суду та інших компетентних органів.</p>
2.7.	<p>Правила проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок. <i>ПЛАН</i> Значення фото- та відеозйомки в медіа. Правові аспекти фото- та відеозйомки. Конституційні права людини на особисте життя та недоторканність приватного простору. Цивільний кодекс України: регулювання фото- та відеозйомки. Закон</p>

	<p>України "Про інформацію": правила збору, зберігання та використання персональних даних. Авторське право та суміжні права: захист прав на фото- та відеоматеріали. Повага до особистого життя та приватного простору. Недопущення зйомки, яка може завдати шкоди честі, гідності чи репутації особи. Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок. Охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах. Згода на зйомку та її форми. Відкликання згоди. Необґрунтовані заборони. Спецзасоби та прихована зйомка. Зйомки дронами. Фото з соцмереж. Обмеження щодо зйомки дітей, хворих осіб та осіб, які перебувають у важкому стані. Правила зйомки в публічних місцях та приватних приміщеннях.</p>
2.8.	<p>Реклама й медіа. <i>ПЛАН</i> Загальні вимоги до реклами. Види реклами. Роль реклами в медіа. Значення правового регулювання реклами. Джерела правового регулювання реклами в Україні. Закон України "Про рекламу". Вимоги до змісту та розміщення реклами. Достовірність та правдивість реклами. Заборона недобросовісної реклами. Вимоги до реклами окремих видів товарів та послуг. Обмеження щодо часу та місця розміщення реклами. Мова реклами. Права та обов'язки суб'єктів рекламної діяльності. Рекламодавці: права та обов'язки. Виробники реклами: права та обов'язки. Розповсюджувачі реклами: права та обов'язки. Споживачі реклами. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу: Антимонопольний комітет України, Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, ГО та об'єднання споживачів. Судовий захист прав споживачів та суб'єктів рекламної діяльності. Реклама в Інтернеті: особливості та проблеми регулювання. Прихована реклама та "джинса". Соціальна реклама: поняття та вимоги. Реклама і діти. Реклама лікарських засобів. Реклама алкогольних напоїв. Реклама послуг із працевлаштування. Соціальна реклама. Сексизм, ейджизм у рекламі як порушення етики й законодавства.</p>
2.9.	<p>Правове регулювання роботи медіа під час виборів. <i>ПЛАН</i> Значення правового регулювання діяльності медій на виборах. Принципи свободи слова та інформації, чесних та вільних виборів. Джерела правового регулювання діяльності медій на виборах. Конституція України, виборче законодавство України. ЗУ "Про інформацію": принципи діяльності ЗМІ, права та обов'язки журналістів. ЗУ "Про рекламу": регулювання</p>

	<p>передвиборчої агітації в ЗМІ. ЗУ "Про медіа": особливості діяльності телерадіокомпаній під час виборів. Права та обов'язки медіа під час виборчого процесу. Заборона поширення неправдивої, недостовірної інформації, наклепу, розпалювання ворожнечі. Вимоги щодо збалансованого представлення кандидатів та політичних партій. Регулювання передвиборчої агітації в медіа: умови розміщення, вимоги до змісту, обмеження щодо часу та обсягу. Трансляція передвиборчої агітації. Правила публікації матеріалів, що стосуються виборів, відповідальність за достовірність інформації. Інтернет-ЗМІ: особливості регулювання діяльності в мережі Інтернет, відповідальність за поширення неправомірної інформації. Контроль за дотриманням законодавства про медіа на виборах. Центральна виборча комісія (ЦВК): повноваження щодо контролю за діяльністю медій під час виборів. Нацрада з питань телебачення і радіомовлення: контроль за діяльністю телерадіокомпаній. Судовий захист прав суб'єктів виборчого процесу та ЗМІ. Громадські організації та об'єднання журналістів. Актуальні проблеми правового регулювання діяльності медій на виборах. Забезпечення незалежності та об'єктивності ЗМІ під час виборів.</p>
2.10.	<p>Проблема плагіату в медіа та її правове регулювання. ПЛАН Що таке плагіат? Визначення плагіату. Різноманітність форм плагіату: пряме копіювання, перефразування без посилання на джерело, використання чужих ідей без зазначення авторства, компіляція чужих текстів. Причини виникнення плагіату. Правове регулювання плагіату в Україні. Конституція України: гарантія права на інтелектуальну власність. ЗУ "Про авторське право і суміжні права": визначення авторського права, охорона творів науки, літератури і мистецтва. Цивільний кодекс України: захист особистих немайнових прав автора. Кримінальний кодекс України: відповідальність за порушення авторських прав. Міжнародне правове регулювання плагіату. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Всесвітня конвенція про авторське право. Відповідальність за плагіат. Цивільно-правова відповідальність: відшкодування збитків, завданих порушенням авторських прав. Адміністративна відповідальність: штрафи за порушення авторських прав. Кримінальна відповідальність: позбавлення волі за грубе порушення авторських прав. Дисциплінарна відповідальність: звільнення з роботи. Репутаційні втрати. Боротьба з плагіатом.</p>

Тематика практичних (семінарських) занять з переліком питань

№	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Види інформації. ЗУ «Про інформацію».</p> <p><i>Вид роботи: Аналіз видів інформації в контенті медіа. Добір кейсів. Вільний мікрофон: що належить до конфіденційної (приватної) інформації. Аналіз повноважень органи влади в інформаційній сфері: Президент та Верховна Рада, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення, Міністерство культури та інформаційної політики. Підсумкові рефлексії. Тести.</i></p>	
2	<p>Тема 2. Доступ до публічної інформації.</p> <p><i>Вид роботи: Аналіз інформації щодо її суспільної значущості. Обґрунтування публічності інформації в наданих студентам медіакейсах. Написання запиту на публічну інформацію. Надсилання запиту. Планування матеріалу на основі отриманої відповіді.</i></p>	
3	<p>Тема 3. Відповідальність та звільнення від відповідальності за поширення інформації.</p> <p><i>Вид роботи: Аналіз ЗУ «Про таємну інформацію». Студенти обґрунтовують віднесення інформації до таємної. Яку інформацію не можна засекречувати — складають перелік інформації. Рефлексії на тему «Наслідки оприлюднення журналістами інформації». Аналіз прикладів «витоку інформації» завдяки медіа. Студенти аналізують відповідальність та звільнення від відповідальності за поширення різних видів інформації. Аналіз медіакейсів.</i></p>	
4	<p>Тема 4. Державна підтримка медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста.</p> <p><i>Вид роботи: Студенти аналізують ЗУ «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста». Визначають основні напрями і</i></p>	

	<i>форми державної підтримки медіа. Аргументують, які медіа потребують підтримки. Аналізують процеси підтримки медіа в різних країнах ЄС. Виробляють рекомендації для України. Підсумкові рефлексії.</i>	
5	<i>Тема 5. Захист журналістських джерел. Вид роботи: Студенти аргументують потребу в захисті джерел інформації. Аналізують, як можна ідентифікувати джерело. Пояснюють, як законодавство закріплює право на захист джерел. Аналізують кейси ЄСПЛ. Добір та аналіз медіакейсів, де журналісти посилаються на таємні джерела.</i>	
6	<i>Тема 6. Особливості регулювання преси та інформантств. Вид роботи: Студенти пояснюють, як відбувається реєстрація друкованих видань та інформантств. Вивчають сайт Нацради: вимоги до реєстрації друкованих видань. Складають алгоритм реєстрації друкованого видання і викладають у вигляді покрокової схеми. Аналізують процес роздержавлення друкованої преси згідно Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».</i>	4
7	<i>Тема 7. Особливості регулювання телерадіомовлення. Вид роботи: Студенти аналізують ЗУ «Про медіа», що регулює діяльність телерадіомовників та формують розуміння принципів свободи слова та плюралізму думок у контексті телерадіомовлення. Визначають: Які органи здійснюють регулювання телерадіомовлення в Україні? Які їхні повноваження та функції? Які вимоги висуваються до телерадіомовників щодо змісту програм? Які обмеження існують? Які права та обов'язки мають телеглядачі та радіослухачі? Як вони можуть захистити свої права? Які особливості ліцензування телерадіомовлення в Україні? Які умови отримання ліцензії? Які існують механізми</i>	4

	<p><i>контролю за діяльністю телерадіомовників? Які санкції можуть бути застосовані за порушення законодавства? У міні-групах студенти досліджують діяльність одного з українських телеканалів або радіостанції: програмний продукт, дотримання вимог законодавства та етичних стандартів.</i></p>	
8	<p>Тема 8. Суспільне телерадіомовлення. <i>Вид роботи: Аналіз конкретних прикладів діяльності суспільного мовника. Дискусія щодо проблем та перспектив розвитку суспільного мовлення. Розробка рекомендацій щодо удосконалення діяльності суспільного мовника. Презентації студентів. Робота в групах. Дослідження та аналітичні матеріали з питань розвитку суспільного мовлення. У міні-групах студенти досліджують діяльність НСТУ: програмний продукт, дотримання вимог законодавства та етичних стандартів.</i></p>	5
9	<p>Тема 9. Регулювання онлайн-медіа. <i>Вид роботи: Аналіз конкретних кейсів, пов'язаних з порушенням законодавства у сфері онлайн-медіа. Дискусія щодо проблем та перспектив розвитку законодавства про онлайн-медіа. Розробка рекомендацій щодо удосконалення законодавчої бази. Презентації студентів. Робота в групах. Аналіз кейсів. Сформувані перелік локальних сайтів, які зареєструвалися як онлайн-медіа. Сформувані перелік локальних ТК, які можуть претендувати на статус медіа.</i></p>	
10	<p>Тема 10. Дифамація в медіа: поняття, види, правові наслідки. <i>Вид роботи: Аналіз конкретних кейсів з практики щодо дифамації в медіа. Розгляд судових рішень у справах про захист честі, гідності та ділової репутації. Дискусія щодо проблемних питань, пов'язаних з дифамацією в медіа. Розробка рекомендацій щодо удосконалення законодавства та практики захисту від дифамації. Семінарське обговорення, презентації студентів, робота в групах, виконання практичних завдань</i></p>	5
11	<p>Тема 11. Медіаправові аспекти висвітлення</p>	5

	<p>особистого та сімейного життя</p> <p><i>Вид роботи: Аналіз конкретних кейсів з практики щодо висвітлення особистого та сімейного життя в медіа. Дискусія щодо проблемних питань, пов'язаних з етичними та правовими аспектами. Розробка рекомендацій щодо удосконалення практики висвітлення особистого та сімейного життя в медіа. Семінарське обговорення, презентації студентів, робота в групах, аналіз кейсів</i></p>	
12	<p>Тема 12. Правила проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.</p> <p><i>Вид роботи: Як отримати згоду на зйомку? Як поводитися під час зйомки в різних ситуаціях? Як захистити свої права на фото- та відеоматеріали? Як уникнути конфліктів та юридичної відповідальності? Обговорення та аналіз конкретних ситуацій. Розгляд кейсів з практики щодо порушення правил фото- та відеозйомки. Дискусія щодо балансу між правом на свободу вираження та правом на приватність. Узагальнення отриманих знань та навичок. Акцентування на важливості дотримання правових норм. Формування відповідального ставлення до фото- та відеозйомки. Презентація, обговорення. Аналіз кейсів. Робота в групах. Створити пам'ятку з основними правилами та рекомендаціями щодо проведення фото- та відеозйомки. Підібрати 10 фото та відео й пояснити, якими медіапровими нормами регламентується діяльність журналістів.</i></p>	10
13	<p>Тема 13. Реклама й медіа.</p> <p><i>Вид роботи: Практичні завдання та кейси. Аналіз рекламних матеріалів на предмет відповідності законодавству. Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з порушенням прав споживачів у сфері реклами. Підготовка проектів рекламних матеріалів з урахуванням вимог законодавства. Презентація, обговорення, аналіз кейсів, робота в групах. Знайти та проаналізувати судову практику щодо спорів, пов'язаних з рекламою. Створити пам'ятку з</i></p>	6

	<i>основними вимогами до реклами різних видів товарів та послуг. Підібрати приклади порушення медійниками ЗУ «Про рекламу». Візуалізувати у формі презентації.</i>	
14	<p>Тема 14. Правове регулювання роботи медіа під час виборів.</p> <p><i>Вид роботи: Практичні завдання та кейси. Аналіз передвиборчих агітаційних матеріалів на предмет відповідності законодавству. Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з порушенням прав медій та суб'єктів виборчого процесу. Підготовка проєктів інформаційних матеріалів, що стосуються виборів, з урахуванням вимог законодавства. Презентація, обговорення, аналіз кейсів, робота в групах. Знайти та проаналізувати судову практику щодо спорів, пов'язаних з діяльністю медій під час виборів. Створити пам'ятку з основними вимогами до діяльності журналістів під час виборчого процесу Проаналізувати ефір місцевого мовника (на вибір) щодо дотримання мовних квот. Укладіть перелік видань, які виходять мовами національних меншин.</i></p>	6
15	<p>Тема 15. Проблема плагіату в медіа та її правове регулювання.</p> <p><i>Вид роботи: Практичні завдання та кейси. Аналіз текстів на предмет виявлення плагіату. Розгляд ситуацій, пов'язаних з порушенням авторських прав. Презентація, обговорення. Робота в групах. Завдання: Знайти та проаналізувати судову практику щодо спорів, пов'язаних з плагіатом. Підготувати презентацію на тему "Правові аспекти плагіату в журналістській діяльності".</i></p>	8

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Кількість годин
1	Поясніть, які види інформації є найбільш важливими для професії журналіста. Відобразіть у вигляді постера.	4
2	Проведіть дослідження щодо рівня відкритості та прозорості діяльності органів влади вашого міста	4
3	Дослідіть питання відповідальності за поширення інформації в онлайн та соцмережах	4

4	Напишіть доповідь на тему «Державна підтримка медій: за і проти»	4
5	Дослідіть питання захисту журналістських джерел в умовах розвитку цифрових технологій та соціальних мереж	4
6	Проаналізуйте тенденції розвитку газет в Україні? Відобразіть у презентації	4
7	Проаналізуйте структуру аудіовізуальних медіа в Україні. Відобразіть у презентації	4
8	Оцініть якість та різноманітність програм, які пропонує НСТУ	4
9	Охарактеризуйте медіаправові ризики: ШІ та онлайн-медіа	4
10	Дослідіть судову практику щодо справ про дифамацію в медіа. Які рішення приймають суди? Які критерії враховують?	3
11	Проаналізуйте конкретні приклади висвітлення в медіа приватності. Чи завжди вони відповідають медіаправу?	3
12	Проаналізуйте випадки фото- та відеофіксації в медіа? Чи завжди вони відповідають медіаправу?	4
13	Проаналізуйте конкретні приклади реклами в медіа. Чи завжди вони відповідають медіаправу?	4
14	Розробіть рекомендації для журналістів, які працюють на виборах, щодо того, як уникнути порушень законодавства.	3
15	Розробіть рекомендації для журналістів, як уникнути плагіату	3

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
1	Знайти та проаналізувати судову практику щодо порушення правил фото- та відеозйомки.	1
2	Знайти та проаналізувати судову практику щодо порушення правил реклами.	1
3	Написати запит на отримання публічної інформації та на його основі запропонувати ідею журналістського матеріалу	1
4	Знайти матеріали, де журналіст не називає власні джерела, та обґрунтувати таку медіапрактику	1

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю: *контрольні роботи; групова робота, тести; презентації, аналіз медіайкейсів, метод мозкового штурму, моніторинг медій, робота в групах з платформами Padlet та Mentimeter, використання платформи Moodle, можливість неформальної освіти.*

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (20 балів)					ЗМ 2 (40 балів)										Підсумковий контроль (іспит)	Сума	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилання на факти та їхнє

витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100- бальна шкала	Оцінка за національн ою шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Що таке медіаправо та яке його значення в сучасному світі?
2. Які основні джерела медіаправа в Україні?
3. Які існують види медіа та як вони регулюються законодавством?
4. Які права та обов'язки мають журналісти в Україні?
5. Що таке свобода слова та які її межі?
6. Які існують обмеження свободи слова та як вони регулюються законом?
7. Яка відповідальність передбачена за порушення медіазаконодавства?
8. Що таке дифамація та як від неї захиститися?
9. Які права має людина на захист персональних даних у медіапросторі?
10. Як регулюється авторське право у сфері медіа?

11. Які особливості регулювання діяльності онлайн-медіа?
12. Що таке інформаційне агентство та як воно функціонує?
13. Які існують органи контролю за дотриманням медіазаконодавства?
14. Які міжнародні стандарти у сфері свободи слова та медіаправа?
15. Які сучасні виклики стоять перед медіаправом у зв'язку з розвитком технологій?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Органи влади в інформаційній сфері: структура та компетенція.
2. Ліцензування телерадіомовлення.
3. Структура українського телебачення і радіомовлення. Види мовників за територіальним критерієм.
4. Створення суспільного мовлення. Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України».
5. Початок та припинення мовлення. Продакшн-студії. Вимоги до програм.
6. Реєстрація друкованих ЗМІ. Вимоги до друкованих видань.
7. Роздержавлення друкованих ЗМІ в Україні. Закон «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».
8. Прозорість медіа-власності. Закон "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики в сфері телебачення і радіомовлення".
9. Кому належать найбільші медіа холдинги в Україні.
10. Кому належать медіа у вашій області.
11. Закон України „Про рекламу”. Загальні вимоги до реклами. Реклама на телебаченні та радіо.
12. Закон України „Про рекламу”. Реклама алкоголю та тютюну. Соціальна реклама. Покарання за порушення законодавства про рекламу.
13. Правовий статус Інтернет-ЗМІ в Україні.
14. Правові стандарти медіа під час виборів.
15. Закон «Про доступ до публічної інформації». Законодавчі гарантії права на інформацію. Інформаційний запит. Оскарження в ненаданні інформації.
16. Відповідальність за розголошення інформації з обмеженим доступом. Звільнення від відповідальності.
17. Медіа-право про дифамацію: термінологія, правове регулювання.
18. Захист журналістських джерел.
19. Правовий режим мов в Україні.

20. Таємниця джерела інформації. Рекомендація Ради Європи „Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації”
21. Особисте та сімейне життя. Публічне життя. Приватна інформація, пов’язана з публічною. Резолюція Ради Європи «Про право на приватність».
22. Права журналістів та медіа під час виборів.
23. Суспільна значущість інформації.
24. Правила проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.
25. Особисте та сімейне життя. Концепція розумних очікувань. Згода як основний захист. Презумпція згоди та відкликання згоди. Використання зображення особи у рекламі.
26. Державна мова в Україні. Закон про мови. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин.
27. Правила поширення результатів соціологічних досліджень під час передвиборчої кампанії. Екзітпол (exit poll) і правила поширення його результатів.
28. Дифамація. Звільнення від відповідальності.
29. Закон України «Про державну таємницю». Статус особи, яка працює з державними таємницями. Розголошення таємниць та відповідальність за наслідки.
30. Закон України «Про державну таємницю». Що належить до державної таємниці? Які відомості не можна засекречувати з огляду на їх важливість для суспільства?
31. Справа Тома проти Люксембургу
32. Справа «Санді Таймс» проти Великобританії
33. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Гудвін проти Великобританії”
34. Рішення у справі Європейського суду з прав людини «Лінгенс проти Австрії» Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Українська Прес-Група» проти України».
35. Справа Європейського суду з прав людини „Принцеса Ганноверська проти Німеччини”
36. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Ромен і Шміт проти Люксембургу”.
37. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Кастеллс проти Іспанії”
38. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Бладет Тромсо і Стансаас проти Норвегії”.
39. Справа „Балентайн та інші проти Канади”: пошук справедливого балансу
40. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гавед проти Польщі».
41. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Обершлік проти Австрії”

Рекомендована література

Основна:

1. Еннан Р. Є. Медіаправо : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика» / Р. Є. Еннан. Одеса, 2020. 50 с.
2. Кузнецова О. Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О. Д. Кузнецова. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 352 с.
3. Приступенко Т.О. Євдокименко І.М. Законодавчий аспект використання ШІ в медіа // Сучасні проблеми формування демократичних цінностей у світовому просторі: збірник матеріалів. 2021. № 32. С.98-104.
4. Шаркань В. В. Медіаправо. Ужгород, 2021. 64 с.

Допоміжна

1. Остапа С.В., Міський В.В., Розкладай І.Є. Суспільне мовлення в Україні: історія створення та виклики. Київ: ТОВ “Друкарня Віол”, 2018. 156 с.
2. Поклонська О. І. Права та обов’язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації // Форум права. 2017. № 3. С. 166-171.
3. Грищенко І. Інститути дифамації та оціночних суджень і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації фізичної особи // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. 2015. №1 (6). С. 8-13.
4. Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / За заг. редакцією Шевченка Т.С., Павліченка О.М. К.: ФОП Москаленко О.М., 2015. 200 с.
5. Гарантії захисту журналістських джерел за українським законодавством // <http://medialaw.org.ua/consultations/5-garantiyi-zahystu-zhurnalistskykh-dzherel-za-ukrayinskym-zakonodavstvom/>
6. Головенко Р. Особливості цивільно-правової відповідальності засобів масової інформації за поширення недостовірної інформації // <http://www.telekritika.ua/analiz/2007-04-20/8752>
7. Новожилова І. Чому інтернет-медіа вигідно не мати юридичного статусу ЗМІ//http://osvita.mediasapiens.ua/media_law/law/chomu_internetmedia_vigidn_o_ne_mati_yuridichnogo_statusu_zmi/
8. Особливості цивільно-правової відповідальності засобів масової інформації за поширення недостовірної інформації // http://www.telekritika.ua/analiz/2007-04-20/8752?theme_page=10&
9. Як розслідувати з прихованою камерою – історії з трьох країн // <http://ru.telekritika.ua/media-osvita/2015-11-30/112686>

Інформаційні ресурси

1. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення <http://nrada.gov.ua>
2. Державний комітет телебачення і радіомовлення: <http://comin.gov.ua>
3. Інститут медіа-права <https://cedem.org.ua/news/mli-cedem/>

4. Детектор медіа <https://detector.media/>
5. Дистанційний курс «Види інформації», створений Васирик Л.Є. в рамках проекту ГО Інтерлінк Академії (Гамбург) <https://moodle.milukraine.net/login/index.php> Передбачає отримання сертифікату і може бути використаний як навчання у неформальній освіті

Політика академічної доброчесності

Викладання курсу «Проблематика медій (соціальна, правова)», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності ([Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), [Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](#) (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентові/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.